

EUROOPAN PARLAMENTTI

2004

2009

Istuntoasiakirja

A6-0229/2009

3.4.2009

MIETINTÖ

ehdotuksesta neuvoston päätökseksi vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta
(KOM(2008)0530 – C6-0116/2008 – 2008/0170(CNS))

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta

Esittelijä: Rumiana Jeleva

Lainsäädäntömenettelyistä käytettävät symbolit

- * Kuulemismenettely
yksinkertainen enemmistö
- **I Yhteistoimintamenettely (ensimmäinen käsittely)
yksinkertainen enemmistö
- **II Yhteistoimintamenettely (toinen käsittely)
yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi tai parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai tarkistamiseksi
- *** Hyväksyntämenettely
parlamentin jäsenten enemmistö lukuun ottamatta EY-sopimuksen 105, 107, 161 ja 300 artiklassa ja EU-sopimuksen 7 artiklassa tarkoitettuja tapauksia
- ***I Yhteispäätösmenettely (ensimmäinen käsittely)
yksinkertainen enemmistö
- ***II Yhteispäätösmenettely (toinen käsittely)
yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai tarkistamiseksi
- ***III Yhteispäätösmenettely (kolmas käsittely)
yksinkertainen enemmistö yhteisen tekstin hyväksymiseksi

(Ilmoitettu menettely perustuu komission esittämään oikeusperustaan.)

Tarkistukset säädösehdotukseen

Parlamentin tarkistuksissa esitetyt tekstin muutokset merkitään ***lihavoidulla kursivilla***. Kun kyseessä on muutossäädös ja parlamentin tarkistukseen sisältyy sellaisenaan olemassa olevan säännöksen tai määräyksen tekstiä, johon komissio ei ole ehdottanut muutoksia, kyseinen teksti ***lihavoidaan***. Merkintä [...] tarkoittaa, että kyseisestä kohdasta on poistettu tekstiä. Pelkkää *kursivointia* käytetään kiinnittämään asiasta vastaavien yksiköiden huomio sellaisiin säädösehdotuksen osiin, jotka ehdotetaan korjattavaksi lopullisessa tekstissä (esimerkiksi selvästi virheelliset tai kyseisestä kieliversiosta pois jääneet kohdat). Korjausehdotusten hyväksymisestä päättävät asiasta vastaavat yksiköt.

SISÄLTÖ

Sivu

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI	Error! Bookmark not defined.
PERUSTELUT.....	Error! Bookmark not defined.
NAISTEN OIKEUKSIEN JA SUKUPUOLTEN TASA-ARVON VALIOKUNNAN LAUSUNTO.....	9
ASIAN KÄSITTELY	12

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI

ehdotuksesta neuvoston päätökseksi vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta (KOM(2008)0530 – C6-0116/2009 – 2008/0170(CNS))

(Kuulemismenettely)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon ehdotuksen neuvoston päätökseksi (KOM(2008)0530),
 - ottaa huomioon 13. joulukuuta 2006 tehdyn Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen (jäljempänä "yleissopimus") vammaisten henkilöiden oikeuksista¹,
 - ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen 13 artiklan 1 kohdan ja 300 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,
 - ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen 300 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan, jonka mukaisesti neuvosto on kuullut parlamenttia (C6-0116/2009),
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 51 artiklan ja 83 artiklan 7 kohdan,
 - ottaa huomioon työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan mietinnön ja naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan lausunnon (A6-0229/2009),
1. hyväksyy yleissopimuksen tekemisen;
 2. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille.

¹ Yhdistyneet Kansakunnat, YK:n yleiskokous, hyväksytty 13.12.2006.

PERUSTELUT

Ehdotuksen taustaa

Vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimus hyväksyttiin Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksessa 13. joulukuuta 2006. Komissio neuvotteli yleissopimuksesta Euroopan yhteisön puolesta neuvoston 24. toukokuuta 2004 antamien neuvotteluohjeiden mukaisesti.

Komissio antoi 27. helmikuuta 2007 ehdotuksen neuvoston päätökseksi vammaisten oikeuksia koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen ja siihen liittyvän valinnaisen pöytäkirjan allekirjoittamisesta Euroopan yhteisön puolesta (KOM(2007)0077).

Yhteisölle annettiin 27. maaliskuuta 2007 (ST07404/07) tehdyssä neuvoston päätöksessä valtuudet tehdä yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista. Komissio allekirjoitti yleissopimuksen 30. maaliskuuta 2007. Yleissopimus tuli voimaan 3. toukokuuta 2008.

Kyseessä on ensimmäinen ihmisoikeuksia koskeva YK:n yleissopimus, johon Euroopan yhteisö voi liittyä tai jonka se voi virallisesti vahvistaa, mikä tekee asiasta ainutlaatuisen. Sopimus tuo mukanaan erityisvastuun kaikille Euroopan unionin toimielimille, Euroopan parlamentille muiden mukana, sekä myös jäsenvaltioille. Esittelijä pitää tarpeellisena sen korostamista, että yhteisö ja jäsenvaltiot jakavat YK:n yleissopimuksen ja valinnaisen pöytäkirjan täytäntöönpanoon liittyvät toimivaltuudet. Tämä on seurausta ponnisteluista, joiden avulla on pyritty poistamaan mahdolliset puutteet, jotka johtuvat siitä, että joillakin aloilla toimivaltuudet kuuluvat yhteisölle ja joillakin toisilla taas jäsenvaltioille.

Euroopan parlamentti on ollut johdonmukainen ja antanut tukensa kaikille yhteisön ponnisteluille, joiden pyrkimyksenä on ollut kehittää ja panna täytäntöön lainsäädäntöä, joka liittyy vammaisten yhdenvertaisiin mahdollisuuksiin ja syrjintäkieltoon. Samanaikaisesti Euroopan parlamentti on aina ollut huolissaan syrjintäkieltomenettelyjen epäjohdonmukaisesta soveltamisesta jäsenvaltioissa ja on ilmaissut huolensa mietinnöissä, jotka parlamentin jäsenet ovat hyväksyneet.

Tavoite

Tavoitteena on edistää, suojella ja taata kaikille vammaisille henkilöille täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti kaikki ihmisoikeudet ja perusvapaudet, sekä edistää vammaisten synnynnäisen arvon kunnioittamista.

Vammaisiin henkilöihin kuuluvat ne, joilla on sellainen pitkäaikainen ruumiillinen, henkinen, älyllinen tai aisteihin liittyvä vamma, jonka vuorovaikutus erilaisten esteiden kanssa voi estää heidän täysimääräisen ja tehokkaan osallistumisensa yhteiskuntaan yhdenvertaisesti muiden kanssa.

Tämän yleissopimukset periaatteet ovat: henkilöiden synnynnäisen arvon, yksilöllisen itsemääräämisoikeuden, mukaan lukien vapaus tehdä omat valintansa, ja riippumattomuuden kunnioittaminen; syrjintäkielto; täysimääräinen ja tehokas osallistuminen ja osallisuus yhteiskuntaan; erilaisuuden kunnioittaminen ja vammaisten henkilöiden hyväksyminen osana

ihmisten monimuotoisuutta ja ihmiskuntaa; mahdollisuuksien yhdenvertaisuus; esteettömyys ja saavutettavuus; miesten ja naisten välinen tasa-arvo; vammaisten lasten kehittyvien kykyjen ja sen kunnioittaminen, että heillä on oikeus säilyttää identiteettinsä.

Yleissopimuksessa määritetään toimet, joihin olisi ryhdyttävä edellä mainittujen periaatteiden panemiseksi täytäntöön seuraavilla aloilla:

- Yleiset velvoitteet
- Tasa-arvo ja syrjäntäkielto
- Vammaiset naiset
- Vammaiset lapset
- Tietoisuuden lisääminen
- Esteettömyys ja saavutettavuus
- Oikeus elämään
- Vaaratilanteet ja humanitaariset hätätilat
- Yhdenvertaisuus lain edessä
- Oikeusjärjestelmän saavutettavuus
- Henkilön vapaus ja turvallisuus
- Vapaus kidutuksesta tai julmasta, epäinhimillisestä tai halventavasta kohtelusta tai rangaistuksesta
- Vapaus hyväksikäytöstä, väkivallasta ja pahoinpitelystä
- Henkilön koskemattomuuden suojelu
- Liikkumisen ja kansalaisuuden vapaus
- Eläminen itsenäisesti ja osallisuus yhteisössä
- Henkilökohtainen liikkuminen
- Sanan- ja mielipiteenvapaus ja tiedonsaanti
- Yksityisyyden kunnioittaminen
- Kodin ja perheen kunnioittaminen
- Koulutus
- Terveys
- Kuntoutus
- Työ ja työllistyminen
- Riittävä elintaso ja sosiaaliturva
- Osallistuminen poliittiseen ja julkiseen elämään
- Osallistuminen kulttuurielämään, virkistys- ja vapaa-ajantoimintaan ja urheiluun

Euroopan yhteisön julistus

Euroopan yhteisö on liittänyt yleissopimukseen sen 44 artiklan 1 kohtaa koskevan ilmoituksen, jossa selvitetään, mitä toimivaltuuksia jäsenvaltiot ovat siirtäneet Euroopan yhteisön perustamissopimuksen nojalla yhteisölle yleissopimuksen kattamilla aloilla.

Euroopan yhteisö kehottaa yleissopimuksen sopimuspuolia panemaan merkille yleissopimuksen 27 artiklan 1 kohdan osalta yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista 27 päivänä marraskuuta 2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/78/EY 3 artiklan 4 kohdan. Sen mukaan Euroopan yhteisön jäsenvaltiot voivat säätää, ettei direktiiviä sovelleta puolustusvoimiin vammaisuuteen tai ikään perustuvan syrjinnän osalta.

Arviointi

Vammaisten oikeuksista annetun YK:n yleissopimuksen hyväksyminen on tärkeää kaikkien vammaisten oikeuksien tunnustamiseksi ja heidän synnynnäisen arvonsa kunnioittamiseksi.

Koska tämä työ on tärkeä askel lisättäessä vammaisten osallisuutta yhteiskuntaan, esittelijä korostaa 24 artiklan (koulutus), 27 artiklan (työ ja työllistyminen) sekä 28 artiklan (sosiaaliturva) merkitystä. Samanaikaisesti esittelijä pitää tärkeinä myös muita artikloja, joiden täytäntöönpano takaa paremmat standardit ja elämänlaadun kaikille vammaisryhmille.

Esittelijä kannattaa komission ehdotusta, jossa hyväksytään YK:n yleissopimus yhteisön puolesta yhteisön toimivaltaan kuuluvien asioiden osalta.

Esittelijä panee tyytyväisenä merkille, että kaikki jäsenvaltiot ovat allekirjoittaneet yleissopimuksen ja kehottaa näitä nopeasti ratifioimaan sen.

24.2.2009

NAISTEN OIKEUKSIEN JA SUKUPUOLTEN TASA-ARVON VALIOKUNNAN LAUSUNTO

työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnalle

ehdotuksesta neuvoston päätökseksi vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta (KOM(2008)0530 – C6-0116/2008 – 2008/0170(CNS))

Valmistelija: Hiltrud Breyer

TARKISTUKSET

Naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunta pyytää asiasta vastaavaa työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokuntaa sisällyttämään mietintöönsä seuraavat tarkistukset:

- ottaa huomioon 3. syyskuuta 2003 komission tiedonannosta "Tavoitteena oikeudellisesti sitova Yhdistyneiden Kansakuntien asiakirja vammaisten oikeuksien ja ihmisarvon edistämiseksi ja suojelemiseksi" antamansa päätöslauselman¹ ja 26. huhtikuuta 2007 vammaisten naisten asemasta Euroopan unionissa antamansa päätöslauselman²,
- ottaa huomioon Pekingissä pidetyssä YK:n neljännessä naisten maailmankonferenssissa 15. syyskuuta 1995 hyväksytyyn julistukseen ja toimintaohjelmaan,
- 1. pitää myönteisenä vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevaa Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimusta, koska se on laillisesti sitova ihmisoikeussopimus, jossa vahvistetaan vammaisten naisten ja tyttöjen oikeudet; pahoittelee, että ainoastaan neljä EU:n jäsenvaltiota on tähän mennessä ratifioinut yleissopimuksen ja sen pöytäkirjan; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita sisällyttämään kaikki yleissopimuksen määräykset EU:n lainsäädäntöön ja kansallisiin lainsäädäntöihin ja säätämään tietyn määräajan kuluessa niiden soveltamiseen tarvittavista toimenpiteistä ja määrärahoista sekä vahvistamaan määrälliset tavoitteet;

¹ EUVL C 76 E, 25.3.2004, s. 231.

² EUVL C 74 E, 20.3.2008, s. 742.

2. kehottaa jäsenvaltioita laatimaan kansalliset toimintasuunnitelmat, jotta voitaisiin saavuttaa vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevaan Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimukseen ja Euroopan parlamentin 26. huhtikuuta 2007 antamaan vammaisten naisten asemaa Euroopan unionissa koskevaan päätöslauselmaan sisältyvät tavoitteet;
3. korostaa, että vammaisten naisten ja tyttöjen tasa-arvoisen kohtelun ja yhdenvertaisten oikeuksien varmistamiseksi sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamista on sovellettava vammaisiin henkilöihin kohdistuvia menettelytapoja ja toimia koskevissa päätöksissä ja niiden täytäntöönpanossa kaikilla aloilla, erityisesti oikeudessa työhön, työelämään integroitumisessa, koulutuksessa ja elinikäisessä oppimisessa sekä syrjinnän torjunnassa;
4. tähdentää pöytäkirjaan viitaten uusien tekniikoiden oppimisen ja hyödyntämisen merkitystä vammaisten tyttöjen ja naisten elinolosuhteiden kohentamisessa ja kannustaa tekemään tutkimusta alalla ottaen huomioon kunkin jäsenvaltion bioetiikkaan liittyvän lainsäädännön;
5. katsoo, että vammaiset naiset ja tytöt ovat usein sekä kotona että kodin ulkopuolella suuremmassa vaarassa joutua väkivallan, vahingoittamisen tai pahoinpitelyn, laiminlyönnin tai välinpitämättömän ja piittaamattoman kohtelun kohteiksi, seksuaalinen hyväksikäyttö, pakkosterilisaatio, pakkoavioliitto, laitoshoitoon pakottaminen sekä eristäminen mukaan luettuina;
6. kehottaa jäsenvaltioita ottamaan käyttöön lainsäädäntöä vammaisten naisten ja tyttöjen oikeuksien suojelemiseksi seksuaalisen väärinkäytön sekä psyykkisen ja fyysisen väkivallan tapauksissa kodin ulkopuolella ja kotiympäristössä sekä tällaisen väkivallan kohteeksi joutuneiden vammaisten naisten ja lasten toipumisen tukemiseksi;
7. katsoo, että jäsenvaltioiden olisi kiinnitettävä enemmän huomiota vammaisiin äiteihin, jotka saattavat joutua päivittäin selviytymään erityisistä vaikeuksista, ja että heille olisi muun muassa tarjottava jatkuvasti heidän tarpeidensa mukaista apua.

ASIAN KÄSITTELY

Otsikko	Vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimus
Viiteasiakirjat	KOM(2008)0530 – 2008/0170(CNS)
Asiasta vastaava valiokunta	EMPL
Lausunnon antanut valiokunta Ilmoitettu istunnossa (pvä)	FEMM
Valmistelija Nimitetty (pvä)	Hiltrud Breyer 22.10.2008
Valiokuntakäsittely	20.1.2009 10.2.2009
Hyväksytty (pvä)	10.2.2009
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 21 -: 0 0: 0
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Edit Bauer, Hiltrud Breyer, Ilda Figueiredo, Věra Flasarová, Lissy Gröner, Urszula Krupa, Pia Elda Locatelli, Astrid Lulling, Doris Pack, Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Zita Pleštinšská, Anni Podimata, Christa Prets, Teresa Riera Madurell, Eva-Riitta Siitonen, Eva-Britt Svensson, Britta Thomsen, Anna Záborská
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Gabriela Crețu, Ana Maria Gomes, Donata Gottardi, Elisabeth Jeggle, Maria Petre

ASIAN KÄSITTELY

Otsikko	Vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimus		
Viiteasiakirjat	KOM(2008)0530 – C6-0116/2009 – 2008/0170(CNS)		
EP:n kuuleminen (pvä)	30.3.2009		
Asiasta vastaava valiokunta Ilmoitettu istunnossa (pvä)	EMPL		
Valiokunnat, joilta on pyydetty lausunto Ilmoitettu istunnossa (pvä)	FEMM		
Esittelijä(t) Nimitetty (pvä)	Rumiana Jeleva 6.10.2008		
Valiokuntakäsittely	21.1.2009	2.3.2009	30.3.2009
Hyväksytty (pvä)	31.3.2009		
Lopullisen äänestyksen tulos	+: -: 0:	33 0 1	
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Jan Andersson, Edit Bauer, Iles Braghetto, Philip Bushill-Matthews, Alejandro Cercas, Derek Roland Clark, Jean Louis Cottigny, Jan Cremers, Harald Ettl, Richard Falbr, Joel Hasse Ferreira, Stephen Hughes, Ona Juknevičienė, Jean Lambert, Bernard Lehideux, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Juan Andrés Naranjo Escobar, Csaba Öry, Siiri Oviir, Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Elisabeth Schroedter, José Albino Silva Peneda, Jean Spautz, Gabriele Stauner, Ewa Tomaszewska, Anne Van Lancker		
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Rumiana Jeleva, Jamila Madeira, Adrian Manole, Csaba Sógor, Evangelia Tzampazi		
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (178 art. 2 kohta)	Jean-Pierre Audy, Vasilica Viorica Dăncilă		
Jätetty käsiteltäväksi (pvä)	3.4.2009		